

Vážený pan

Petr Fiala, předseda vlády ČR

Úřad vlády České republiky

nábřeží Edvarda Beneše 4

Praha 1 - Malá Strana

V Praze dne 17. března 2022

Vážený pane premiére,

obracím se na Vás tímto otevřeným dopisem jménem Transparency International – Česká republika, o.p.s. (TI), nevládní neziskové organizace zabývající se omezováním korupce a hospodárností veřejných rozpočtů, což zahrnuje také prosazování transparentních majetkových struktur, spravedlivého zdanění, aktivit spojených s podporou nezávislosti klíčových dohledových státních institucí a úřadů a bojem proti praní špinavých peněz.

V kontextu globálních kauz jako například Pandora Papers a zejména v souvislosti s probíhající válkou na Ukrajině se pro Českou republiku zásadně zvyšují rizika nejen praní peněz a daňových úniků, ale též rizika ryze korupční a bezpečnostní. Aby mohl český stát zmíněným rizikům účinně odolávat je nutné systematicky budovat nezávislé, kompetentní, materiálně i legislativně dobře vybavené a celkově robustní instituce. Jednou z podmínek k naplnění zmíněných předpokladů je též personální obsazení daných institucí.

Legislativa spojená s praním špinavých peněz je předmětem odborných kritik a diskusí již delší dobu. Samotná problematika je pak vysoce aktuální kvůli zmíněnému válečnému konfliktu a sankcím vůči Rusku. Ministerstvo financí ČR v návaznosti na tuto situaci proaktivně oznámilo¹, že se **Finanční analytický úřad (FAÚ)** zabývá osobami na sankčních seznamech, což z pohledu TI vítáme jako zodpovědnou praxi. Současně s tím bylo ohlášeno, že na konci března tohoto roku skončí dosavadní ředitel FAÚ Libor Kazda, na jehož místo bude vyhlášeno standardní výběrové řízení.

Vzhledem k rostoucí důležitosti problematiky praní špinavých peněz máme za to, že by bylo na místě transparentní výběrové řízení, aby stejně jako v případě výše uvedených informací mohla mít veřejnost důvěru v proces výběru jeho nástupce. V současné chvíli nejsou veřejně známy osoby ucházející se o post šéfa FAÚ. Chtěli bychom Vás touto cestou vyzvat k veřejnému představení jednotlivých kandidátů.

FAÚ ale není jediným úřadem, který bude tento rok řešit své vedení. Další klíčovou státní institucí je **Nejvyšší kontrolní úřad (NKÚ)**. Jeho současnému prezidentovi Miloslavu Kalovi

¹ <https://twitter.com/MinFinCZ/status/1501549682685796356> „FAÚ se v tuto chvíli zabývá financemi několika osob a subjektů na sankčních seznamech EU v řádu stovek milionů korun. Mezi osobami v hledáčku FAÚ je například poslanec ruské Státní dumy či manželka dalšího poslance této dolní komory parlamentu.“

„Hlídáme veřejný zájem, hájíme efektivní a odpovědnou správu země.“

končí devítiletý mandát 22. března 2022. V současné chvíli má široká veřejnost pouze velice kusé mediální informace o možném dalším vedení úřadu.

Proto bychom Vás chtěli požádat o reakci, zda dle mediálních zmínek² skutečně platí, že v současné době jsou zvažováni pouze dva kandidáti. Tedy nynější prezident NKÚ, který má podporu vládní koalice, a dále opoziční poslanec Roman Kubíček (ANO). V případě znovuzvolení pana Kaly by se jednalo o zachování kontinuity vedení v rámci NKÚ, který řádně plní svou roli, ačkoliv jeho doporučení často nejsou exekutivou uvedena do praxe. V této věci bychom tedy chtěli vědět, jaký je postoj koalice, tzn. jakým způsobem a v jakém časovém horizontu bude dokončen výběr prezidenta NKÚ na další období.

Časově nejvzdálenější, ale neméně důležitá je otázka výběru nového vedení **Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí (ÚDHPSH)**. Tento úřad pod současným předsedou Vojtěchem Weisem, jemuž končí funkční období 31. prosince tohoto roku, vykazuje zásadní problémy ve svém fungování. Z pohledu TI pan Weis dlouhodobě narušuje řádné fungování ÚDHPSH a svými neprofesionálními rozhodnutími znemožňuje vymáhání práva v oblasti financování politické soutěže. Na tyto problémy jsme jako TI již několikrát poukazovali³. Nicméně ani předchozí kabinet Andreje Babiše (ANO), ani samotný předseda úřadu nevzali tato upozornění na vědomí.

Výměna šéfa ÚDHPSH je zcela zásadní pro narovnání situace v oblasti kontroly předvolebních kampaní. Je třeba vybudovat veřejnou důvěru v tento úřad, který nyní nefunguje v plném rozsahu a neplní roli silného dohledového hráče v demokratické politické soutěži. Výběr nového předsedy (a následně i členů Úřadu, jejichž mandáty budou rovněž v průběhu roku 2023 končit) by měl proběhnout veřejně, a to s důrazem na kvalifikaci, osobní a profesní způsobilost takový úřad zastávat a garantovat výkon jemu svěřených pravomocí. ÚDHPSH totiž také hraje významnou roli v prevenci uplatňování zahraničních vlivů, mimo jiné ruských, na průběh voleb v České republice.

Mám za to, že stejně jako pro nás v TI, tak i pro Vás je profesionální a efektivní fungování a vedení klíčových státních institucí a úřadů stěžejní. V TI jsme otevřeni vést nejen nad výše uvedeným diskusi, a to např. v rámci **Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí**, jejímž členem je dlouhodobě i zástupce TI, a která bohužel nebyla od července 2021 svolána.

Děkuji Vám za Vaši odpověď.

S pozdravem

Petr Leyer

ředitel

Transparency International - Česká republika, o.p.s.

² <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/prezidentem-nku-bude-nejspis-dal-miloslav-kala/2176258>

³ <https://www.transparency.cz/predseda-udhps-h-weis-paralyzuje-dohledovy-urad-ohrozuje-integritu-podzimnich-voleb-a-mel-by-rezignovat/>